

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องพฤติกรรมการสื่อสาร กับพฤติกรรมการดูแลตนเอง ในกลุ่มผู้รับบริการตรวจกามโรค และโรคเอดส์ เป็นการวิจัยเชิงบรรยายเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยพื้นฐานบางประการ ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ อายุที่เริ่มมีเพศสัมพันธ์ ระยะเวลาที่มีเพศสัมพันธ์ ประสบการณ์การป่วยเป็นกามโรค กับพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารโรคเอดส์ และพฤติกรรมการดูแลตนเองเพื่อป้องกันโรคเอดส์ ในการส่งเสริมสุขภาพ การป้องกันโรค การวินิจฉัยโรค และการรักษาตนเอง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ ชายที่ใช้บริการ และหญิงอาชีพพิเศษ ที่รับบริการตรวจกามโรคและโรคเอดส์ ในกรุงเทพฯ ๑ ระหว่างช่วงปลายปี 2536 จำนวน 360 ราย โดยสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถาม การเก็บรวบรวมข้อมูลจะใช้แบบสอบถามกรณีในกลุ่มตัวอย่างสามารถตอบเองได้ และสัมภาษณ์กรณีกลุ่มตัวอย่างไม่สามารถตอบเองได้ สำหรับการประมวลผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSSx/PCx (Statistical Package for Social Science)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์คือ ร้อยละ ความถี่ ฐานนิยม และค่าเฉลี่ยเพื่ออธิบายลักษณะของข้อมูลทาง ประชากร เศรษฐกิจ สังคม พฤติกรรมการสื่อสาร พฤติกรรมการดูแลตนเอง และวิเคราะห์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง ตัวแปรอิสระ กับตัวแปรตาม สำหรับการศึกษابัจจัยสังคม เศรษฐกิจ กับพฤติกรรมการสื่อสาร พฤติกรรมการดูแลตนเอง และวิเคราะห์ความสัมพันธ์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) เพื่อศึกษาว่าตัวแปรที่อธิบายพฤติกรรมการสื่อสาร พฤติกรรมการดูแลตนเองได้ดีที่สุด ด้วยวิธีวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณแบบเชิงชั้น (Hierarchical Multiple Regression) และแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression) ซึ่งผลการศึกษาที่ได้มีทั้งตอบรับ และปฏิเสธสมมุติฐานที่กำหนดไว้ตามกรอบทฤษฎี ดังรายละเอียดต่อไปนี้

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง หญิงอาชีพพิเศษ และชายที่ให้บริการที่ศึกษา จำนวน 360 คน เป็นหญิงอาชีพพิเศษ จำนวน 170 คน ชายที่ให้บริการ จำนวน 190 คน มีอายุเฉลี่ย 26 ปี อายุต่ำสุด 15 ปี อายุสูงสุด 48 ปี มีการศึกษานในระดับมัธยมศึกษา (ม.1 - ม.6)มากที่สุด รายได้เฉลี่ย 1000 - 3000 บาท/เดือน ภูมิลำเนาเดิมส่วนใหญ่มาจากต่างจังหวัด สถานภาพสมรสส่วนใหญ่โสด

2. พฤติกรรมการสื่อสาร การเปิดรับข่าวสารโรคเอดส์ หญิงอาชีพพิเศษ และชายที่ให้บริการ เปิดรับข่าวสารโรคเอดส์จากโทรทัศน์มากที่สุด (ร้อยละ 31.7) รองลงมาคือสื่อบุคคล (ร้อยละ 20.8) และสื่อเฉพาะกิจ (ร้อยละ 17.3) ตามลำดับ

2.1 สื่อที่มีโอกาสเปิดรับข่าวสารโรคเอดส์ พบว่าสื่อบุคคลเป็นสื่อที่มีโอกาสเปิดรับมากที่สุด (ร้อยละ 30.1) รองลงมาคือหนังสือพิมพ์ (ร้อยละ 29.9) และโทรทัศน์ (ร้อยละ 16.1) ตามลำดับ

2.2 ปริมาณข่าวสารโรคเอดส์ที่ได้รับ พบว่าได้รับข่าวสารโรคเอดส์จากโทรทัศน์มากที่สุด (ร้อยละ 35.6) รองลงมาคือสื่อบุคคล (ร้อยละ 30.3) และหนังสือพิมพ์ (ร้อยละ 15.5) ตามลำดับ

2.3 สื่อที่ให้ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับโรคเอดส์ พบว่าหนังสือพิมพ์เป็นสื่อที่ให้ความรู้ ความเข้าใจมากที่สุด (ร้อยละ 19.6) รองลงมาคือสื่อบุคคล (ร้อยละ 18.4) และโทรทัศน์ (ร้อยละ 17.3) ตามลำดับ

2.4 สื่อที่สร้างความพอใจที่จะแสวงหาข่าวสารโรคเอดส์ พบว่าหนังสือพิมพ์เป็นสื่อที่ให้ความพอใจในการแสวงหาข่าวสารโรคเอดส์มากที่สุด (ร้อยละ 29.6) รองลงมาคือโทรทัศน์ (ร้อยละ 27.9) และสื่อเฉพาะกิจ (ร้อยละ 15.8) ตามลำดับ

2.5 การเปิดรับข่าวสารทั่วไป พบว่าหญิงอาชีพพิเศษ และชายที่ให้บริการ เปิดรับข่าวสารทั่วไปจากโทรทัศน์มากที่สุด (ร้อยละ 31.2) รองลงมาคือหนังสือพิมพ์ (ร้อยละ 28.4) และวิทยุ (ร้อยละ 15.8)

3. ประสบการณ์การมีเพศสัมพันธ์ พบว่าหญิงอาชีพพิเศษ และชายที่ให้บริการมีพฤติกรรมการคุมสุร่าก่อนมีเพศสัมพันธ์ (ร้อยละ 71.1) สูบบุหรี่ (ร้อยละ 63.9) กลุ่มตัวอย่างมีเพศสัมพันธ์ที่โรงแรมมากที่สุด รองลงมาคือโรงน้ำชา ช่าง ร้านอาหาร และอาบอบนวด

แผนปัจจุบัน แผนโบราณ ตามลำดับ ส่วนใหญ่เคยป่วยเป็นกามโรคมาแล้ว (ร้อยละ 71.4) เฉลี่ยป่วย 2.4 ครั้ง โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ที่ป่วยมากที่สุดคือหนองในแท้ (ร้อยละ 28.6) รองลงมาคือโรคหนองในเทียม แผลริมอ่อน และซิฟิลิส (ร้อยละ 17.2, 9.2 และ 9.2) ตามลำดับ

อายุที่มีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกระหว่าง 10 - 28 ปี อายุเฉลี่ย 17.4 ปี มีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกเมื่ออายุ 15 - 19 ปีมากที่สุด (ร้อยละ 68.5) รองลงมามีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกเมื่ออายุ 10 - 14 ปี (ร้อยละ 20.8) และอายุ 20 - 24 ปี (ร้อยละ 10.3) สำหรับอายุที่เริ่มมีเพศสัมพันธ์กับหญิงอาชีพพิเศษ/กับชายที่ให้บริการ ระหว่างอายุ 10 - 36 ปี เริ่มมีเพศสัมพันธ์เมื่ออายุ 18 ปีมากที่สุด (ร้อยละ 18.3) รองลงมาอายุ 20 ปี (ร้อยละ 11.7) และอายุ 15 ปี (ร้อยละ 10.8) ตามลำดับ สำหรับระยะเวลาที่มีเพศสัมพันธ์กับหญิงอาชีพพิเศษ/ชายที่ให้บริการ พบว่าระยะเวลาที่มีเพศสัมพันธ์มากที่สุด 3 ปี (ร้อยละ 24.4) รองลงมาระยะเวลา ตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป (ร้อยละ 23.3) และระยะเวลาต่ำกว่า 3 เดือน (ร้อยละ 14.7) สำหรับผู้ที่มีเพศสัมพันธ์ครั้งแรก พบว่ามีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกกับหญิงอาชีพพิเศษ/ชายที่ให้บริการมากที่สุด (ร้อยละ 50.8)

4. พฤติกรรมการดูแลตนเอง

4.1 การส่งเสริมสุขภาพ จากการศึกษาพบว่าชายที่ให้บริการและหญิงอาชีพพิเศษมีคะแนนของการประกอบกิจกรรมการส่งเสริมสุขภาพเพื่อป้องกันโรคเอดส์ พบว่ามีช่วงคะแนนระหว่าง 14 - 52 คะแนน ค่าเฉลี่ย 32 คะแนน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 6.42 แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมการส่งเสริมสุขภาพระดับปานกลางค่อนข้างน้อย

ชายที่ให้บริการส่วนใหญ่มิพฤติกรรมการส่งเสริมสุขภาพในระดับปานกลาง ที่จะปรับเปลี่ยนพฤติกรรมทางเพศที่ถูกต้อง เช่น การสำเร็จความใคร่เมื่อมีความต้องการทางเพศ แทนการมีเพศสัมพันธ์กับหญิงอาชีพพิเศษ (ร้อยละ 67.2) การพบปะสังสรรค์โดยไม่จบลงด้วยการมีเพศสัมพันธ์กับหญิงอาชีพพิเศษ (ร้อยละ 65.0) การพูดคุยแลกเปลี่ยนประสบการณ์เกี่ยวกับการป้องกันโรคเอดส์ (ร้อยละ 56.3) มีความคิดว่าจะเลิกมีเพศสัมพันธ์กับหญิงอาชีพพิเศษ (ร้อยละ 53.2)

หญิงอาชีพพิเศษ ส่วนใหญ่มิพฤติกรรมการส่งเสริมสุขภาพในระดับปานกลางค่อนข้างน้อยที่จะปรับเปลี่ยนพฤติกรรมทางเพศที่ถูกต้อง เช่น การลดจำนวนผู้ให้บริการลงเนื่องจากมีความเสี่ยงต่อโรคเอดส์ (ร้อยละ 59.8) การหลีกเลี่ยงมีเพศสัมพันธ์ระหว่างมีประจำเดือน

ร้อยละ 51.8 การเลือกมีเพศสัมพันธ์เฉพาะผู้ชายอย่างอนามัย (ร้อยละ 45.6) มีความคิดที่จะเลิกอาชีพพิเศษ (ร้อยละ 40.2)

นอกจากนี้ชายที่ให้บริการ และหญิงอาชีพพิเศษมีพฤติกรรมการส่งเสริมสุขภาพงานกิจกรรมอื่น ๆ เช่น การงดการมีเพศสัมพันธ์เมื่อตนเองป่วยเป็นกามโรค (ร้อยละ 37.4) แสวงหาความรู้ในการดูแลตนเองเพื่อป้องกันโรคเอดส์ (ร้อยละ 36.7) หาเวลาว่างให้กับตนเองเพื่อพักผ่อนหย่อนใจอย่างเพียงพอ (ร้อยละ 33.3) ตรวจสอบความเปลี่ยนแปลงของตัวเองเสมอ (ร้อยละ 29.8) คิดทบทวนสิ่งที่กระทำว่า พอเพียงในการป้องกันโรคเอดส์ (ร้อยละ 28.6) งดการมีเพศสัมพันธ์กับผู้ที่ป่วยเป็นกามโรค (ร้อยละ 28.0) ออกกำลังกายเล่นกีฬา (ร้อยละ 26.5) เมื่อได้รับความแนะนำเกี่ยวกับวิธีการป้องกันโรคเอดส์จะทำตามเมื่อสงสัย (ร้อยละ 25.5) ตรวจร่างกายสม่ำเสมอ (ร้อยละ 24.8)

4.2 การป้องกันโรค หญิงอาชีพพิเศษและชายที่ให้บริการมีเพศสัมพันธ์ค่อนข้างบ่อย พบว่าการมีเพศสัมพันธ์สูงสุด 3 - 5 ครั้ง/วัน (ร้อยละ 41.7) ในขณะที่มีการป้องกันโรคน้อย จากการศึกษาพบว่า ในการมีเพศสัมพันธ์ครั้งสุดท้ายที่ผ่านมาเกี่ยวกับหญิงอาชีพพิเศษ/ชายที่ให้บริการ กลุ่มตัวอย่างไม่ใช้ถุงยางอนามัยร้อยละ 54.2 สำหรับเหตุผลที่ไม่ใช้ถุงยางอนามัย พบว่าเหตุผลที่ไม่ใช้เลยเพราะว่าไม่ชอบ ไม่สนุก ไม่เป็นธรรมชาติ ไม่เคยใช้เลยไม่กล้า สำหรับเหตุผลที่ใช้บางครั้งว่าเพื่อป้องกันโรค รู้สึกปลอดภัย มั่นใจมากขึ้น และให้เหตุผลว่าใช้ถุงยางอนามัยทุกครั้งเพื่อป้องกันโรค ชอบ ป้องกันการตั้งครรภ์ เมื่อกำหนดสถานการณ์การมีเพศสัมพันธ์กับผู้ที่บอกว่าป่วยเป็นโรคเอดส์ พบว่าจะมีเพศสัมพันธ์ด้วยร้อยละ 16.4 และมีเพศสัมพันธ์โดยไม่ใช้ถุงยางอนามัยร้อยละ 4.2 กลุ่มตัวอย่างมีปัญหาการใช้ถุงยางอนามัย แตก หลุด ฉีกขาด ร้อยละ 45.4

4.3 การวินิจฉัยโรค หญิงอาชีพพิเศษและชายที่ให้บริการใช้ระยะเวลาตัดสินใจมาพบแพทย์ หลังจากมีอาการผิดปกติพบว่าส่วนใหญ่มามากพบแพทย์ค่อนข้างช้า (ร้อยละ 60.8) คือมาพบแพทย์หลัง มีอาการเกิน 1 อาทิตย์ ก่อนที่จะมาพบแพทย์จะปรึกษาเพื่อนมาก่อน ร้อยละ 38.7 ได้รับความแนะนำให้ไปซื้อยากินเอง ร้อยละ 28.7 ก่อนมาพบแพทย์ซื้อยากินมาก่อนร้อยละ 20.5 ยาที่ซื้อส่วนใหญ่เป็นยาปฏิชีวนะ

4.4 การรักษาตนเอง ในระยะ 1 เดือนที่ผ่านมา พบว่าหญิงอาชีพพิเศษและชายที่ให้บริการ ป่วยเป็นกามโรคร้อยละ 14.4 ส่วนใหญ่ซื้อยากินเอง (ร้อยละ 65.2) สถานที่ไปรักษา คือร้านขายยา และโรงพยาบาลรองลงมา ในสถานการณ์สมมุติว่าเมื่อป่วย

เป็นโรคเอดส์ พบว่าส่วนใหญ่จะมาพบแพทย์ (ร้อยละ 89.4) และถ้าป่วยเป็นกามโรคส่วน
ใหญ่จะมาพบแพทย์ (ร้อยละ 71.7)

4.5 คำแนะนำในการดูแลตนเอง กลุ่มตัวอย่างต้องการคำแนะนำในการ
ดูแลตนเองเพื่อป้องกันโรคเอดส์ (ร้อยละ 44.7) ได้แก่ วิธีป้องกันโรค การใช้ถุงยางอนามัย
วิธีการมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัย การสังเกตอาการผิดปกติของคนที่เป็นโรคเอดส์ การขอความ
สงเคราะห์ แหล่งขอความช่วยเหลือ สำหรับวิธีการป้องกันโรคเอดส์ ส่วนใหญ่ทราบวิธีป้อง
กันโรคเอดส์ที่ถูกต้อง (ร้อยละ 71.8) โดยตอบว่าใช้ถุงยางอนามัย (ร้อยละ 38.6) การ
ไม่ใช้เข็มฉีดยาร่วมกัน (ร้อยละ 15.9) การเจาะหู การสัก การใช้อุปกรณ์ร่วมกับผู้อื่น

5. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ

5.1 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยสังคม เศรษฐกิจ สังคม กับพฤติกรรมการ
เปิดรับข่าวสารโรคเอดส์ ผลการวิเคราะห์ปรากฏดังนี้

อายุ มีความสัมพันธ์กับการเปิดรับข่าวสารโรคเอดส์จากสื่อหนังสือพิมพ์อย่าง
มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งหมายความว่า ชายที่ให้บริการ และหญิงอาชีพพิเศษที่มี
อายุมาก จะมีการเปิดรับข่าวสารโรคเอดส์จากสื่อหนังสือพิมพ์มากขึ้น ส่วนความสัมพันธ์กับการ
เปิดรับข่าวสารโรคเอดส์จาก สื่อนิตยสาร หนังสือวิชาการ วิทยุ โทรทัศน์ สื่อเฉพาะกิจ
และสื่อบุคคล พบว่าไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ระดับการศึกษา มีความสัมพันธ์กับการเปิดรับข่าวสารโรคเอดส์ จากสื่อหนังสือ
พิมพ์ นิตยสาร หนังสือวิชาการ สื่อเฉพาะกิจ และสื่อบุคคลอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05
ซึ่งหมายความว่า ชายที่ให้บริการ และหญิงอาชีพพิเศษที่มีการศึกษาสูง จะเปิดรับข่าวสาร
โรคเอดส์จากสื่อประเภทต่าง ๆ ดังกล่าวมาก ในทางตรงข้ามผู้ที่มีการศึกษาน้อย จะเปิดรับ
ข่าวสารโรคเอดส์จากสื่อเหล่านี้ น้อย ส่วนความสัมพันธ์กับการเปิดรับข่าวสารโรคเอดส์จาก
สื่อวิทยุ โทรทัศน์ พบว่า ไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

รายได้ มีความสัมพันธ์กับการเปิดรับข่าวสารโรคเอดส์ จากสื่อหนังสือพิมพ์
นิตยสาร หนังสือวิชาการ สื่อเฉพาะกิจ และสื่อบุคคลอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ซึ่ง
หมายความว่า ชายที่ให้บริการ และหญิงอาชีพพิเศษที่มีรายได้สูง จะเปิดรับข่าวสารโรคเอดส์
จากสื่อประเภทต่าง ๆ ดังกล่าวมาก ในทางตรงข้ามผู้ที่มีรายได้น้อยจะเปิดรับข่าวสาร
โรคเอดส์จากสื่อเหล่านี้ น้อย ส่วนความสัมพันธ์กับการเปิดรับข่าวสารโรคเอดส์จากวิทยุ
โทรทัศน์ พบว่าไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ระยะเวลาที่มีเพศสัมพันธ์ มีความสัมพันธ์กับการเปิดรับข่าวสารโรคเอดส์ จากสื่อหนังสือพิมพ์ นิตยสาร หนังสือวิชาการ วิทยุ โทรทัศน์ และสื่อเฉพาะกิจ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ซึ่งหมายความว่าชายที่ให้บริการ และหญิงอาชีพพิเศษที่มีระยะเวลาที่มีเพศสัมพันธ์มานาน จะเปิดรับข่าวสารโรคเอดส์จากสื่อประเภทต่าง ๆ ดังกล่าวมาก ในทางตรงข้ามผู้ที่มีระยะเวลาสั้นจะเปิดรับข่าวสารโรคเอดส์จากสื่อเหล่านี้น้อย ส่วนความสัมพันธ์กับการเปิดรับข่าวสารโรคเอดส์จากสื่อบุคคล พบว่าไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ประสบการณ์การป่วยเป็นกามโรค มีความสัมพันธ์กับการเปิดรับข่าวสารโรคเอดส์จากสื่อหนังสือพิมพ์ นิตยสาร หนังสือวิชาการ วิทยุ สื่อเฉพาะกิจ และสื่อบุคคลอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ซึ่งหมายความว่า ชายที่ให้บริการ และหญิงอาชีพพิเศษที่มีประสบการณ์การป่วยเป็นกามโรคมาแล้ว จะเปิดรับข่าวสารโรคเอดส์จากสื่อประเภทต่าง ๆ ดังกล่าวมาก ในทางตรงข้ามผู้ที่ไม่มียุทธการป่วยเป็นกามโรค จะเปิดรับข่าวสารโรคเอดส์จากสื่อเหล่านี้น้อย ส่วนความสัมพันธ์กับการเปิดรับข่าวสารโรคเอดส์จากสื่อโทรทัศน์ พบว่าไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.2 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยสังคม เศรษฐกิจ สังคม กับพฤติกรรมการดูแลตนเองเพื่อป้องกันโรคเอดส์ ผลการวิเคราะห์ปรากฏดังนี้

อายุ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการป้องกันโรค การรักษาโรค และมีความสัมพันธ์ทางลบกับการวินิจฉัยโรค อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งหมายความว่าชายที่ให้บริการ และหญิงอาชีพพิเศษที่มีอายุมากขึ้น จะมีการป้องกันโรค และรักษาโรคมามาก สามารถวินิจฉัยโรคได้รวดเร็ว (จำนวนวันน้อยในการวินิจฉัยโรค) ซึ่งส่งผลต่อการตัดสินใจมาพบแพทย์เร็วกว่าคนที่อายุน้อย

ระดับการศึกษา รายได้ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับ การส่งเสริมสุขภาพ การป้องกันโรค การรักษาโรค และมีความสัมพันธ์ทางลบกับ การวินิจฉัยโรค อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ซึ่งหมายความว่า ชายที่ให้บริการ และหญิงอาชีพพิเศษที่มีการศึกษาสูง มีฐานะทางเศรษฐกิจดี จะมีการป้องกันโรค การรักษาโรคมามากขึ้น และจะมาพบแพทย์หลังจากมีอาการผิดปกติเร็วกว่าผู้ที่มีการศึกษา และรายได้น้อยกว่า

ระยะเวลาที่มีเพศสัมพันธ์ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการส่งเสริมสุขภาพ การป้องกันโรค การรักษาโรค และมีความสัมพันธ์ทางลบกับการวินิจฉัยโรคอย่างมีนัยสำคัญ

ที่ระดับ .05 ซึ่งหมายความว่า ชายที่ให้บริการ และหญิงอาชีพพิเศษที่มีระยะเวลาที่มีเพศสัมพันธ์นาน จะมีการส่งเสริมสุขภาพ การป้องกันโรคมก และจะมาพบแพทย์เมื่อมีอาการผิดปกติเร็วกว่าผู้ที่มีระยะเวลาที่มีเพศสัมพันธ์น้อย

ประสบการณ์การป่วยเป็นกามโรค มีความสัมพันธ์ทางบวกกับ การส่งเสริมสุขภาพ การป้องกันโรค การรักษาตนเอง และมีความสัมพันธ์ทางลบกับ การวินิจฉัยโรค อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ซึ่งหมายความว่า ชายที่ให้บริการ และหญิงอาชีพพิเศษที่มีประสบการณ์การป่วยเป็นกามโรคมาแล้วจะมีการส่งเสริมสุขภาพ การป้องกันโรคมกกว่า และมาพบแพทย์เมื่อมีอาการผิดปกติเร็วกว่าผู้ที่ไม่มึประสบการณ์การป่วยเป็นกามโรค

5.3 ความสัมพันธ์ระหว่าง พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารโรคเอดส์กับ

พฤติกรรมการดูแลตนเองเพื่อป้องกันโรคเอดส์ ผลการวิเคราะห์ปรากฏดังนี้

การเปิดรับข่าวสารโรคเอดส์จากสื่อหนังสือพิมพ์พบว่า มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดูแลตนเองเพื่อป้องกันโรคเอดส์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งหมายความว่าชายที่ให้บริการ และหญิงอาชีพพิเศษที่มีการเปิดรับข่าวสารโรคเอดส์จาก สื่อหนังสือพิมพ์บ่อยครั้ง จะมีผลต่อการมีพฤติกรรมการส่งเสริมสุขภาพ การป้องกันโรคเอดส์ สามารถวินิจฉัยอาการผิดปกติ และมาพบแพทย์เพื่อรักษาโรคเมื่อมีอาการผิดปกติ

การเปิดรับข่าวสารโรคเอดส์จากสื่อวิทยุ พบว่าไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดูแลตนเองเพื่อป้องกันโรคเอดส์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งหมายความว่าชายที่ให้บริการ และหญิงอาชีพพิเศษที่มีการเปิดรับข่าวสารโรคเอดส์จากสื่อวิทยุมากหรือน้อย จะไม่มึผลต่อพฤติกรรม การส่งเสริมสุขภาพ การป้องกันโรคเอดส์ การรักษาโรค การสังเกต วินิจฉัยอาการผิดปกติ และการมาพบแพทย์

การเปิดรับข่าวสารโรคเอดส์จากสื่อหนังสือวิชาการ พบว่า มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดูแลตนเองเพื่อป้องกันโรคเอดส์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งหมายความว่า ชายที่ให้บริการ และหญิงอาชีพพิเศษ ที่มีการเปิดรับข่าวสารโรคเอดส์จากสื่อหนังสือวิชาการบ่อยครั้ง จะมีผลต่อการมีพฤติกรรมที่จะส่งเสริมสุขภาพ การป้องกันโรค การสังเกต วินิจฉัยอาการผิดปกติได้ และมาพบแพทย์เพื่อรักษาโรคเมื่อป่วย

การเปิดรับข่าวสารโรคเอดส์จากสื่อวิทยุ และโทรทัศน์ พบว่าไม่มีความสัมพันธ์ กับพฤติกรรมการดูแลตนเองเพื่อป้องกันโรคเอดส์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งหมายความว่า ชายที่ให้บริการ และหญิงอาชีพพิเศษที่มีการเปิดรับข่าวสารโรคเอดส์จาก

สื่อวิทยุ โทรทัศน์ มากหรือน้อยไม่มีผลต่อการมีพฤติกรรม การส่งเสริมสุขภาพ การป้องกันโรค การสังเกต การวินิจฉัยอาการผิดปกติ และมาพบแพทย์เพื่อรักษาโรคเมื่อป่วย

การเปิดรับข่าวสารโรคเอดส์จากสื่อเฉพาะกิจ พบว่ามีความสัมพันธ์กับ พฤติกรรมการดูแลตนเองเพื่อป้องกันโรคเอดส์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งหมายความว่า ชายที่ให้บริการ และหญิงอาชีพพิเศษ ที่มีการเปิดรับข่าวสารโรคเอดส์จากสื่อเฉพาะกิจบ่อยครั้ง จะมีผลต่อการมีพฤติกรรม การส่งเสริมสุขภาพ การป้องกันโรคเอดส์ ตนเองที่ถูกต้องจากการติดเชื้อโรคเอดส์ สังเกต วินิจฉัยอาการผิดปกติได้ และมาพบแพทย์ เพื่อรักษาโรคเมื่อป่วย

การเปิดรับข่าวสารโรคเอดส์จากสื่อบุคคล พบว่ามีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดูแลตนเองเพื่อป้องกันโรคเอดส์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งหมายความว่าชายที่ให้บริการ และหญิงอาชีพพิเศษ ที่มีการเปิดรับข่าวสารโรคเอดส์จากสื่อบุคคลบ่อยครั้งจะมีผลต่อพฤติกรรมการส่งเสริมสุขภาพ การป้องกันโรค การสังเกตอาการ การวินิจฉัยอาการผิดปกติได้ และมาพบแพทย์เพื่อรักษาโรคเมื่อป่วย

5.4 ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารโรคเอดส์ และพฤติกรรมการดูแลตนเองเกี่ยวกับโรคเอดส์ของหญิงอาชีพพิเศษ กับของชายที่ให้บริการ พบว่ามีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และในชายที่ให้บริการสูงกว่าในหญิงอาชีพพิเศษ ซึ่งหมายความว่า ชายที่ให้บริการ เปิดรับข่าวสารโรคเอดส์จากสื่อประเภทต่าง ๆ และมีพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ หลีกเลี่ยงพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ การป้องกันโรคเอดส์ การรักษาโรค การสังเกตอาการและวินิจฉัยอาการผิดปกติ และการมาพบแพทย์ มากกว่าในหญิงอาชีพพิเศษ

5.5 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)

1. การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนเพื่อหาความสัมพันธ์ของตัวแปรที่อธิบายความผันแปรของพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารโรคเอดส์ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ อายุที่เริ่มมีเพศสัมพันธ์ ระยะเวลาที่มีเพศสัมพันธ์ และประสบการณ์การป่วยเป็นกามโรค พบว่า

1.1 ตัวแปรระดับการศึกษา เป็นตัวแปรสำคัญตามลำดับ ที่สามารถอธิบายการเปิดรับข่าวสารโรคเอดส์ของชายที่ให้บริการ และหญิงอาชีพพิเศษได้ร้อยละ 39.1

1.2 ตัวแปรรายได้ เป็นตัวแปรสำคัญตามลำดับ ที่สามารถอธิบาย การเปิดรับข่าวสารโรคเอดส์ของชายที่ใช้บริการและหญิงอาชีพพิเศษได้ร้อยละ 1.1

1.3 ตัวแปรระยะเวลาที่มีเพศสัมพันธ์ เป็นตัวแปรสำคัญตามลำดับ ที่สามารถอธิบายการเปิดรับข่าวสารโรคเอดส์ของชายที่ใช้บริการ และของหญิงอาชีพพิเศษ ได้ร้อยละ 1.2

2. การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนเพื่อหาความสำคัญของตัวแปร ที่อธิบายความผันแปรของพฤติกรรมการดูแลตนเองเพื่อป้องกันโรคเอดส์ ได้แก่การเปิดรับข่าว สารโรคเอดส์ ระดับการศึกษา รายได้ อายุที่เริ่มมีเพศสัมพันธ์ ระยะเวลาที่มีเพศสัมพันธ์ และประสบการณ์การป่วยเป็นกามโรค พบว่า

2.1 ตัวแปรการเปิดรับข่าวสารโรคเอดส์เป็นตัวแปรสำคัญตามลำดับ ที่สามารถอธิบาย พฤติกรรมการดูแลตนเองเพื่อป้องกันโรคเอดส์ ของชายที่ใช้บริการ และ หญิงอาชีพพิเศษ ได้ร้อยละ 35.1

2.2 ตัวแปรระดับการศึกษา เป็นตัวแปรสำคัญตามลำดับ ที่สามารถ อธิบาย พฤติกรรมการดูแลตนเองเพื่อป้องกันโรคเอดส์ของชายที่ใช้บริการ และหญิงอาชีพ พิเศษ ได้ร้อยละ 2.8

2.3 ตัวแปรระยะเวลาที่มีเพศสัมพันธ์ เป็นตัวแปรสำคัญตามลำดับ ที่สามารถอธิบาย พฤติกรรมการดูแลตนเองเพื่อป้องกันโรคเอดส์ของชายที่ใช้บริการ และ หญิงอาชีพพิเศษ ได้ร้อยละ 3.2

2.4 ตัวแปรรายได้ เป็นตัวแปรสำคัญตามลำดับ ที่สามารถอธิบาย พฤติกรรมการดูแลตนเองเพื่อป้องกันโรคเอดส์ของชายที่ใช้บริการ และหญิงอาชีพพิเศษ ได้ ร้อยละ 3.3

2.5 ตัวแปรอายุ เป็นตัวแปรสำคัญตามลำดับ ที่สามารถอธิบาย พฤติกรรมการดูแลตนเองเพื่อป้องกันโรคเอดส์ ของชายที่ใช้บริการ และหญิงอาชีพพิเศษ ได้ร้อยละ 0.7

2.6 ตัวแปรประสบการณ์การป่วยเป็นกามโรค เป็นตัวแปรสำคัญตาม ลำดับ ที่สามารถอธิบาย พฤติกรรมการดูแลตนเองเพื่อป้องกันโรคเอดส์ของชายที่ใช้บริการ และหญิงอาชีพพิเศษ ได้ร้อยละ 4.1

การทดสอบสมมุติฐาน

ในการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ผลการวิจัยเป็นไปตามสมมุติฐาน และไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งอธิบายรายละเอียดได้ดังนี้

สมมุติฐานที่ 1 อายุ ระดับการศึกษา รายได้ อายุที่เริ่มมีเพศสัมพันธ์ ระยะเวลาที่มีเพศสัมพันธ์ และประสบการณ์การป่วยเป็นกามโรค มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารโรคเอดส์ ผลการวิเคราะห์พบว่า มีตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารโรคเอดส์ ที่ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 จำนวน 5 ตัวแปร ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ ระยะเวลาที่มีเพศสัมพันธ์ และประสบการณ์การป่วยเป็นกามโรค มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารโรคเอดส์ ส่วนตัวแปรอายุที่เริ่มมีเพศสัมพันธ์ ไม่มีความสัมพันธ์กับ พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารโรคเอดส์ สมมุติฐานข้อนี้ได้รับการสนับสนุนบางส่วน

สมมุติฐานที่ 2 อายุ ระดับการศึกษา รายได้ อายุที่เริ่มมีเพศสัมพันธ์ ระยะเวลาที่มีเพศสัมพันธ์ และประสบการณ์การป่วยเป็นกามโรค มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดูแลตนเองเพื่อป้องกันโรคเอดส์ ผลการวิเคราะห์พบว่า มีตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับ พฤติกรรม การดูแลตนเองเพื่อป้องกันโรคเอดส์ ที่ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 จำนวน 5 ตัวแปร ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ ระยะเวลาที่มีเพศสัมพันธ์ และประสบการณ์การป่วยเป็นกามโรค มีความสัมพันธ์กับ พฤติกรรมการดูแลตนเองเพื่อป้องกันโรคเอดส์ ส่วนตัวแปร อายุที่เริ่มมีเพศสัมพันธ์ ไม่มีความสัมพันธ์กับ พฤติกรรมการดูแลตนเองเพื่อป้องกันโรคเอดส์ สมมุติฐานข้อนี้ได้รับการสนับสนุนบางส่วน

สมมุติฐานที่ 3 พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารโรคเอดส์ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรม การดูแลตนเองเพื่อป้องกันโรคเอดส์ ผลการวิเคราะห์ พบว่า มีตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับ พฤติกรรมการดูแลตนเองเพื่อป้องกันโรคเอดส์ที่ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 จำนวน 4 ตัวแปร ได้แก่ การเปิดรับข่าวสารโรคเอดส์จาก สื่อหนังสือพิมพ์ หนังสือวิชาการ สื่อเฉพาะกิจ และสื่อบุคคล มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดูแลตนเองเพื่อป้องกันโรคเอดส์ ส่วนตัวแปร การเปิดรับข่าวสารโรคเอดส์จากนิตยสาร วิทยุ และโทรทัศน์ ไม่มีความสัมพันธ์กับ พฤติกรรมการดูแลตนเองเพื่อป้องกันโรคเอดส์ สมมุติฐานข้อนี้ได้รับการสนับสนุนบางส่วน

สมมุติฐานที่ 4 พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารโรคเอดส์กับพฤติกรรมการดูแลตนเอง เพื่อป้องกันโรคเอดส์ในชายที่ให้บริการกับหญิงอาชีพพิเศษมีความแตกต่างกัน ผลการวิเคราะห์ พบว่า พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารโรคเอดส์ และพฤติกรรมการดูแลตนเองเพื่อป้องกันโรคเอดส์ในชายที่ให้บริการ กับานหญิงอาชีพพิเศษ มีความแตกต่างกันที่ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 สมมุติฐานข้อนี้ ได้รับการสนับสนุน

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่องนี้ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยพื้นฐานบางประการได้แก่อายุ ระดับการศึกษา รายได้ อายุที่เริ่มมีเพศสัมพันธ์ ระยะเวลาที่มีเพศสัมพันธ์ ประสบการณ์ การป่วยเป็นกามโรค กับพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารโรคเอดส์ พฤติกรรมการดูแลตนเอง เกี่ยวกับโรคเอดส์ ซึ่งปรากฏผลที่น่าสนใจหลายประการ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ลักษณะกลุ่มตัวอย่าง หญิงอาชีพพิเศษ และชายที่ให้บริการ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่อายุอยู่ในวัยเจริญพันธุ์ ที่มีความสมบูรณ์ทางสรีระภาพเหมาะสมกับการประกอบอาชีพ พิเศษ และการมีเพศสัมพันธ์ จึงพบว่าส่วนใหญ่หญิงอาชีพพิเศษ และชายที่ให้บริการมีอายุ ระหว่าง 25 - 29 ปี ถึงร้อยละ 26.9 ส่วนระดับการศึกษา ตั้งแต่ไม่ได้รับการศึกษาจนถึง ระดับอุดมศึกษา จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่เป็นหญิงอาชีพพิเศษมีการศึกษาน้อย ทว่าไม่สามารถเลือกประกอบอาชีพอื่นที่มีรายได้ดีเท่ากับการประกอบอาชีพพิเศษ สำหรับ รายได้ของกลุ่มตัวอย่างโดยเฉลี่ยประมาณ 1000-3000 บาท/เดือน ซึ่งเป็นรายได้ที่ค่อนข้างต่ำ และไม่แน่นอน นอกจากนี้รายได้ของหญิงอาชีพพิเศษขึ้นอยู่กับอายุ และระยะเวลา ประกอบอาชีพพิเศษ (เอกสารประกอบการอภิปราย NIC เขตปลอดโรคเอดส์ 2534)

2. พฤติกรรมการสื่อสาร พบว่าหญิงอาชีพพิเศษ และชายที่ให้บริการ เปิดรับ ข่าวสารโรคเอดส์จากโทรทัศน์มากที่สุด สอดคล้องกับการศึกษาของยิ่งเกียรติ ไพศาลอักษรพงษ์ (2532) สุวรรณิ ภิทธิศรี (2534) และเกษิณี จุฑาวิจิตร (2533) ซึ่งพบว่าการเปิดรับ ข่าวสารโรคเอดส์จากโทรทัศน์มากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากโทรทัศน์เป็นสื่อที่ทั้งภาพและเสียง จึงได้รับความสนใจสูง และในปัจจุบันมีการเผยแพร่ข่าวสารผ่านสื่อประเภทนี้มาก จึงมีการ เปิดรับข่าวสารโรคเอดส์จากสื่อโทรทัศน์มากที่สุด รองลงมาคือสื่อบุคคลโดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ านสถานบริการตรวจกามโรค และโรคเอดส์ ที่จะให้คำแนะนำเกี่ยวกับการป้องกันโรค แก่ผู้มารับบริการตรวจ นับว่าสื่อบุคคล เป็นสื่อที่สามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้อย่างทั่วถึง

สื่ออีกประเภทหนึ่งซึ่งนับว่ามีบทบาทในการถ่ายทอดข่าวสารโรคเอดส์ ได้แก่สื่อเฉพาะกิจ ซึ่งเป็นสื่อที่สามารถเผยแพร่ได้อย่างทั่วถึง และสอดคล้องตามสถานการณ์ หรือในโอกาสต่าง ๆ ที่ต้องการ

สำหรับโอกาสการเปิดรับข่าวสารโรคเอดส์ พบว่า หญิงอาชีพพิเศษ และชายที่ให้บริการ มีโอกาสเปิดรับข่าวสารโรคเอดส์จากสื่อบุคคลมากที่สุด สอดคล้องกับการศึกษาของพินิตนาถ ลักณาโรจนิต (2535) ที่พบว่าสื่อที่มีโอกาสเปิดรับมากคือสื่อบุคคล ทั้งนี้ เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างมักจะมารับบริการตรวจที่สถานบริการตรวจการโรคก่อนข้างบ่อย และมักป่วยเป็นกามโรคซ้ำ ๆ หลาย ๆ ครั้ง จึงมีโอกาสดำรับข่าวสารโรคเอดส์จากเจ้าหน้าที่ หรือเพื่อน ก่อนข้างบ่อย นอกจากนี้ยังพบว่าหนังสือพิมพ์ และโทรทัศน์เป็นสื่อที่มีโอกาสเปิดรับรองลงมาตามลำดับ

สำหรับสื่อที่ให้ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับโรคเอดส์ พบว่าหนังสือพิมพ์ เป็นสื่อที่ให้ความรู้ ความเข้าใจมากที่สุด สอดคล้องกับการศึกษาของชัยวัฒน์ บัญจพงษ์ (2533) และกาญจณี หวังดิธอรานวย (2531) ซึ่งพบว่า สื่อที่ให้ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับโรคเอดส์มากที่สุดคือหนังสือพิมพ์ เนื่องจากเป็นสื่อที่ให้รายละเอียดได้มากพอสมควร สำหรับผู้ที่สามารถอ่านได้ นอกจากนี้พบว่า สื่อที่ให้ความรู้ ความเข้าใจรองลงมาคือสื่อบุคคล เพราะ เป็นสื่อที่ใกล้ชิดกับกลุ่มตัวอย่าง และมีโอกาสเปิดรับบ่อยครั้ง อีกทั้งยังมีลักษณะที่น่าเชื่อถือ สามารถรณมนนำาให้เกิดการยอมรับได้มากานขณะเดียวกันก็รับทราบปัญหา หรือสิ่งที่ต้องการของกลุ่มเป้าหมายได้ชัดเจน เพราะเป็นการสื่อสารสองทาง (Two Way Communication) สื่อโทรทัศน์เป็นสื่อที่ให้ความรู้ ความเข้าใจรองลงมา เนื่องจากเป็นสื่อที่มีการเปิดรับบ่อย และการนำเสนอสามารถสร้างความสนใจ รณมนนำาใจได้ดี และเผยแพร่ความรู้สู่กลุ่มเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

สำหรับความพอใจในการแสวงหาข่าวสารโรคเอดส์พบว่า มีความพอใจที่จะแสวงหาความรู้โรคเอดส์จากหนังสือพิมพ์มากที่สุด รองลงมาคือโทรทัศน์ และสื่อเฉพาะกิจตามลำดับ จะเห็นข่าวสารโรคเอดส์ นอกจากจะนำเสนอเนื้อหาของสาร (Message) ที่น่าสนใจแล้ว จะต้องนำเสนอผ่านสื่อ (Channel) ที่กลุ่มเป้าหมายมีความพอใจ สนใจที่จะเปิดรับจากสื่ออื่น ๆ

3. ประสบการณ์การมีเพศสัมพันธ์ หญิงอาชีพพิเศษ และชายที่ให้บริการส่วนใหญ่ เริ่มมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรก เมื่ออายุยังน้อย (อายุต่ำที่สุดที่เริ่มมีเพศสัมพันธ์เท่ากับ 10 ปี)

โดยมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกกับ หญิงอาชีพพิเศษ/ชายที่ใช้บริการมากที่สุด สอดคล้องกับการศึกษาของสุพักต์ วาณิชเสนี และคณะ (2533) กิตติวุฒิ เทวาทิเทพ และคณะ (2534) และอัญชลี คติอนุรักษ์ (2535) ซึ่งนับว่าเป็นเรื่องที่น่าเป็นห่วงมาก เพราะว่ากลุ่มเยาวชนที่อยู่ในวัยที่กำลังศึกษา โดยเฉพาะในนักเรียนชายระดับมัธยมศึกษา และอาชีวศึกษา ที่มักจะมีประสบการณ์ทางเพศก่อนวัยที่สมควร ซึ่งเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงของร่างกาย จิตใจ และอารมณ์ เป็นผลจากการเจริญเติบโตที่มีความอยากรู้อยากเห็น อยากทดลอง โดยเฉพาะเรื่องเพศ และส่วนใหญ่มักจะมีเพศสัมพันธ์กับหญิงอาชีพพิเศษ สำหรับหญิงอาชีพพิเศษที่เริ่มอาชีพขายบริการทางเพศเมื่ออายุน้อย นับว่าเป็นปัญหาสำคัญของการแพร่เชื้อโรคเอดส์ เนื่องจากเยาวชนเหล่านี้ขาดความรู้ และไม่มีประสบการณ์ในการป้องกันโรค หากไม่มีโอกาสเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์สูง เพราะเริ่มมีเพศสัมพันธ์กับกลุ่มหญิงอาชีพพิเศษ สภาพเช่นนี้ทำให้มีโอกาสติดเชื้อโรคเอดส์ และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ได้ง่าย หากมีเพศสัมพันธ์โดยที่ไม่มีการป้องกันที่ถูกต้อง สำหรับปัจจัยนำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์ในชายที่ใช้บริการคือ การดื่มสุราจนเมเมา ซึ่งส่วนใหญ่มักพบว่า จะมีเพศสัมพันธ์หลังจากดื่มสุราจนเมเมาแล้ว และที่น่าสนใจสาเหตุที่นำมาซึ่งอุบายอนามัยส่วนหนึ่งจากความเมเมา ไม่รู้สึกตัว ขาดสติ สอดคล้องกับการศึกษาของกิตติวุฒิ เทวาทิเทพ (2534) นอกจากนี้ยังพบว่าหญิงอาชีพพิเศษ และชายที่ใช้บริการมีเพศสัมพันธ์ที่โรงแรมมากที่สุด รองลงมาคือโรงแรมที่พัก ตรีศเตร์ ซ่อง สานัก ร้านอาหาร สถานอาบอบนวดแผนปัจจุบัน แผนโบราณ ซึ่งสถานบริการเหล่านี้ บางสถานที่ได้ดัดแปลงให้เป็นสถานขายบริการทางเพศในรูปแบบต่าง ๆ ทำให้ยากต่อการเผยแพร่ความรู้เพื่อการป้องกันโรค หรือควบคุมโรคในสถานบริการเหล่านี้ สำหรับการป่วยเป็นโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์นั้น ส่วนใหญ่เคยป่วยเป็นกามโรคสูงถึงร้อยละ 71.4 จำนวนครั้งที่ป่วย 2.4 ครั้ง ส่วนใหญ่ป่วยเป็นโรคหนองในแท้มากที่สุด รองลงมาคือหนองในเทียม แผลริมอ่อน และซิฟิลิส เนื่องจากมีพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคสูง และพบว่าระยะเวลาที่มีเพศสัมพันธ์มีความสัมพันธ์กับการป่วยเป็นกามโรค และโอกาสเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์

4. พฤติกรรมการดูแลตนเอง ในชายที่ใช้บริการส่วนใหญ่มักมีพฤติกรรมการส่งเสริมสุขภาพในระดับปานกลาง ที่จะปรับเปลี่ยนพฤติกรรมทางเพศที่ถูกต้อง เช่น การสำเร็จความใคร่ เมื่อมีความต้องการทางเพศแทนการมีเพศสัมพันธ์กับหญิงอาชีพพิเศษ การพบปะสังสรรค์โดยไม่จบลงด้วยการมีเพศสัมพันธ์กับหญิงอาชีพพิเศษ การพูดคุยแลกเปลี่ยนประสบการณ์เกี่ยวกับการป้องกันโรคเอดส์ มีความคิดว่า จะเลิกมีเพศสัมพันธ์กับหญิงอาชีพ

พิเศษ ในหญิงอาชีพพิเศษ ส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการส่งเสริมสุขภาพในระดับปานกลาง ก่อนข้าง
น้อยที่จะปรับเปลี่ยนพฤติกรรมทางเพศที่ถูกต้อง เช่น การลดจำนวนผู้ใช้บริการลง เนื่องจากมี
ความเสี่ยงต่อโรคเอดส์ การหลีกเลี่ยงการมีเพศสัมพันธ์ระหว่างมีประจำเดือน การเลือก
มีเพศสัมพันธ์เฉพาะผู้ใช้ถุงยางอนามัย มีความคิดที่จะเลิกอาชีพพิเศษ นอกจากนี้ชายที่ใช้
บริการและหญิงอาชีพพิเศษมีพฤติกรรมการส่งเสริมสุขภาพ และประกอบกิจกรรมอื่น ๆ ที่จะ
ส่งเสริมสุขภาพในระดับปานกลาง ซึ่งพฤติกรรมเหล่านี้ นอกจากจะนำไปสู่การมีพฤติกรรม
การมีเพศสัมพันธ์ที่ถูกต้องแล้ว ยังเป็นการผ่อนคลายความตึงเครียดทางด้านร่างกาย จิตใจ
ไม่เสี่ยงต่อการติดเชื้อเอดส์ รวมทั้งยังเป็นการหาความรู้ การใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

นอกจากนี้พบว่า ในการมีเพศสัมพันธ์ของหญิงอาชีพพิเศษ และชายที่
ใช้บริการครั้งสุดท้ายที่ผ่านมา ส่วนใหญ่มารับถุงยางอนามัย สอดคล้องกับการศึกษาของ
เกคินี จุฑาวิจิตร (2533) ซึ่งพบว่า เครื่องหนึ่งของผู้ติดเชื้อเอดส์ มารับถุงยางอนามัยขณะ
มีเพศสัมพันธ์ อดยาคให้เหตุผลที่มารับถุงยางอนามัยว่า ไม่เป็นธรรมชาติ ไม่สนุก หลังเข้า คิดว่า
ไม่ติดโรค ทาน้ำมันโรกาสเสี่ยงต่อการติดเชื้อต่าง ๆ สูง อดยาคโดยเฉพาะอย่างยิ่งในหญิงอาชีพ
พิเศษที่มารับบริการลูกค้าเพียงคนเดียวต่อวัน หญิงอาชีพพิเศษส่วนใหญ่มีเพศสัมพันธ์ (จำนวน
ครั้งต่อวัน) ก่อนข้างมากประมาณ 3 - 5 ครั้ง/วัน ถ้ามีเพศสัมพันธ์โดยมารับถุงยางอนามัย
กับผู้ติดเชื้อเอดส์ก็มีโรกาสรับ และแพร่เชื้อได้ในระยะเวลาเดียวกัน เช่นเดียวกับชาย
ที่มารับบริการที่มีโรกาสเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอดส์เช่นกัน สิ่งที่น่าสนใจเกี่ยวกับการใช้ถุงยาง
อนามัยคือ เมื่อได้รับการชักชวน หรือการบังคับให้ใช้ถุงยางอนามัย ส่วนใหญ่จะยินยอมให้
สอดคล้องกับการศึกษาของ กาญจณี หวังดิธอานวย (2531) พบว่าการใช้ถุงยางอนามัยมักจะ
แล้วแต่คู่นอน และการบังคับ หรือ การชักชวน ในสถานการณ์สมมุติว่าเมื่อจะมีเพศสัมพันธ์
กับผู้ที่กำลังป่วยเป็นโรคเอดส์ และกามโรค พบว่ามีถึงร้อยละ 16.4 และ 52.8 ตามลำดับ
ที่มีเพศสัมพันธ์ด้วย อดยาคให้เหตุผลว่า อดยาคได้เงิน ถูกบังคับ มีความต้องการทางเพศ ไม่เชื่อ
และส่วนใหญ่มารับถุงยางอนามัย นับว่าเป็นประเด็นสำคัญที่แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างขาดความ
ตระหนัก ขาดความรู้เกี่ยวกับอันตรายของโรค สิ่งที่น่าสนใจเป็นห่วงอีกกรณีหนึ่ง คือปัญหาการใช้
ถุงยางอนามัย แตก หรือหลุด ร้อยละ 45.4 ซึ่งอาจเกิดจากไม่รู้วิธี หรือเพราะคุณภาพ
ของถุงยางอนามัย สำหรับอาการที่มาพบแพทย์ ส่วนใหญ่มียาอาการโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์
จะปรึกษาเพื่อนมาก่อนที่จะมาพบแพทย์ และได้รับคำแนะนำให้ไปซื้อยากิน และส่วนใหญ่มักจะ
ซื้อยาที่ร้านขายยากินมาก่อน ร้อยละ 39.2 สอดคล้องกับการศึกษาของพนิตนาฏ ลักณาโรจนิศ

(2534) พบว่า เมื่อป่วยเป็นกามโรค มักจะซื้อยาจากร้านขายยาก่อนมาพบแพทย์ ซึ่งเป็นสาเหตุที่ทำให้มีการื้อยา ไม่หายขาด นอกจากนี้ยังพบว่าหญิงอาชีพพิเศษ และชายที่ใช้บริการ ส่วนใหญ่ทราบวิธีการป้องกันโรคเอดส์ที่ถูกต้อง แต่มีความสับสนในการปฏิบัติ สอดคล้องกับการศึกษาของ พนิดนาถ ลักนาโรจยิต (2534) พบว่าส่วนใหญ่มีความรู้วิธีการป้องกันโรคเอดส์ แต่ไม่ชัดเจนในการนำมาปฏิบัติ สำหรับความต้องการคำแนะนำในการดูแลตนเองเกี่ยวกับโรคเอดส์เพิ่มเติม ได้แก่ วิธีการป้องกันโรค การมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัย

5. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยสังคม เศรษฐกิจ กับพฤติกรรมการสื่อสาร และพฤติกรรมการดูแลตนเอง

5.1 ปัจจัยทางสังคม เศรษฐกิจ ที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการสื่อสาร อายุ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับ การเปิดรับข่าวสารโรคเอดส์จากสื่อหนังสือพิมพ์ ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับการศึกษาของ เกศินี จุฑาวิจิตร (2533) และสุวรรณี โพธิ์ศรี (2534) พบว่า อายุมีความสัมพันธ์กับการเปิดรับข่าวสารโรคเอดส์จากสื่อหนังสือพิมพ์ อธิบายได้ว่า หญิงอาชีพพิเศษ และชายที่ใช้บริการเมื่อมีอายุมาก จะมีการเปิดรับข่าวสารโรคเอดส์จากหนังสือพิมพ์มากขึ้น ในกลุ่มที่มีอายุมากควรเผยแพร่ข่าวสารโรคเอดส์ผ่านทางสื่อหนังสือพิมพ์ มากกว่าในกลุ่มที่มีอายุน้อย

ระดับการศึกษา มีความสัมพันธ์ทางบวกกับ การเปิดรับข่าวสารโรคเอดส์ จากหนังสือพิมพ์ นิตยสาร หนังสือวิชาการ สื่อเฉพาะกิจ สื่อบุคคล ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับการศึกษาของ กาญจณี หวังดิระอาทนาย (2531) และสุวรรณี โพธิ์ศรี (2534) พบว่า ระดับการศึกษาสูง ทำให้มีการเปิดรับข่าวสารโรคเอดส์มากขึ้น ซึ่งเรื่องนี้อธิบายได้ว่า เมื่อมีการศึกษาสูงขึ้น จะเปิดรับข่าวสารโรคเอดส์จากสื่อดังกล่าวมากขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากการศึกษาทำให้บุคคลมีความรู้ และเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสื่อสารได้ไม่ว่า เป็นความรู้จากครอบครัว โรงเรียนหรือประสบการณ์ ผู้มีการศึกษาสูงจะเปิดรับข่าวสารได้ง่าย ต่อการถ่ายทอดความรู้จากสื่อต่าง ๆ

รายได้ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับ การเปิดรับข่าวสารโรคเอดส์จากหนังสือพิมพ์ นิตยสาร หนังสือวิชาการ โทรทัศน์ สื่อเฉพาะกิจ สื่อบุคคล เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งอธิบายได้ว่า ผู้ที่มีรายได้เพิ่มขึ้นจะเปิดรับข่าวสารมากขึ้นด้วย ทั้งนี้เนื่องจากรายได้เป็นปัจจัยที่ทำให้มีโอกาสศึกษาหาความรู้หาข่าวสารมากกว่า

ระยะเวลาที่มีเพศสัมพันธ์ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเปิดรับข่าวสารโรคเอดส์จากหนังสือพิมพ์ นิตยสาร วิทยุ โทรทัศน์ สื่อเฉพาะกิจ เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับการศึกษาของ กาญจนี หวังดิระอาณวย (2531) ซึ่งอธิบายได้ว่าผู้ที่มีระยะเวลาที่มีเพศสัมพันธ์นาน จะเปิดรับข่าวสารโรคเอดส์จากสื่อดังกล่าว มากกว่าผู้ที่มีระยะเวลาที่มีเพศสัมพันธ์น้อย เนื่องจากระยะเวลาที่มีเพศสัมพันธ์นานกว่า จะมีประสบการณ์เสี่ยงโรครวมจึงมีความตระหนักต่ออันตรายของโรค จึงมีแนวโน้มในการแสวงหาความรู้จากสื่อเพื่อป้องกันโรค โดยสามารถจำแนกสื่อชนิดที่ทำให้ความรู้ได้มาก

ประสบการณ์การป่วยเป็นกามโรค มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเปิดรับข่าวสารจากหนังสือพิมพ์ นิตยสาร และหนังสือวิชาการ เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งอธิบายได้ว่า ผู้ที่มีประสบการณ์การป่วยเป็นกามโรคเปิดรับข่าวสารโรคเอดส์จากสื่อดังกล่าว มากกว่าผู้ที่ไม่มียุทธศาสตร์การป่วยเป็นกามโรค ทั้งนี้เนื่องจากมีประสบการณ์การเจ็บป่วยมีโอกาสเรียนรู้หาวิธีแก้ไขการป่วยของตนเอง จึงมักจะต้องการสื่อที่หารายละเอียดได้มากกว่า

5.2 ปัจจัยทางสังคม เศรษฐกิจ ที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดูแลตนเองเกี่ยวกับโรคเอดส์

อายุ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการดูแลตนเองเพื่อป้องกันโรคเอดส์ เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับการศึกษาของ มัลลิกา ตั้งเจริญ (2534) และสุรี โรภาสศิริวิทย์ (2531) และแสงธม ศิริพานิช (2534) อธิบายได้ว่าหญิงอาชีพพิเศษ และชายที่ให้บริการมีความรู้ประสบการณ์ในการป้องกันโรคเอดส์น้อย จะมีโอกาสเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ หรือแพร่โรครวมกว่ากลุ่มที่มีอายุมาก เนื่องจากอายุเกี่ยวข้องกับการเติบโตของร่างกาย และพัฒนาทักษะการดูแลตนเองเพื่อป้องกันโรค ปัจจัยดังกล่าวมีส่วนต่อการป้องกันโรคเอดส์ไปในทางถูกต้อง

ระดับการศึกษา มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการดูแลตนเองเพื่อป้องกันโรคเอดส์ เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ จอนพะจง เฟิงจาด (2532) และพนมศรี เสาร์สาร และคณะ (2533) ซึ่งอธิบายได้ว่าหญิงอาชีพพิเศษ และชายที่ให้บริการที่มีการศึกษาสูง จะมีพฤติกรรมการดูแลตนเองเพื่อป้องกันโรคเอดส์มากกว่าผู้ที่มีการศึกษาน้อย แสดงให้เห็นว่าพื้นฐานการศึกษา มีความสำคัญในการเรียนรู้ ความเข้าใจ ในการเรียนรู้ ความเข้าใจ ตลอดจนการพัฒนาในการดูแลตนเอง เนื่องจากระดับการศึกษามีโอกาสที่จะเรียนรู้ประสบการณ์ใหม่ ๆ ได้มากกว่า

รายได้ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการดูแลตนเองเพื่อป้องกันโรคเอดส์ เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับการศึกษาของมัลลิกา ตั้งเจริญ (2534) และ รัตนา มาศเกษม (2527) ซึ่งอธิบายได้ว่า ผู้ที่มีรายได้เพิ่มขึ้นจะมีพฤติกรรมการดูแลตนเองเกี่ยวกับโรคเอดส์เพิ่มขึ้นด้วย ทั้งนี้เนื่องผู้ที่มีรายได้ดีจะมีโอกาสแสวงหาสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อการดูแลตนเองได้มากกว่า

ระยะเวลาที่มีเพศสัมพันธ์ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการดูแลตนเองเพื่อป้องกันโรคเอดส์ เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งอธิบายได้ว่าผู้ที่มีระยะเวลาที่มีเพศสัมพันธ์นาน จะมีพฤติกรรมการดูแลตนเองเพื่อป้องกันโรคเอดส์มากกว่าผู้ที่มีระยะเวลาที่มีเพศสัมพันธ์น้อย เนื่องจากระยะเวลาที่มีเพศสัมพันธ์นาน จะมีโอกาสรับรู้ พบเห็น สัมผัสกับผู้ติดเชื้อโรคเอดส์มากกว่า มีความตระหนักต่ออันตรายของโรคมมากกว่า

ประสบการณ์การป่วยเป็นกามโรค มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการดูแลตนเองเพื่อป้องกันโรคเอดส์ เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของโยธิน แสงวดี (2533) และมัลลิกา ตั้งเจริญ (2534) ซึ่งอธิบายได้ว่าผู้ที่มีประสบการณ์การป่วยเป็นกามโรค จะมีพฤติกรรมการดูแลตนเองเพื่อป้องกันโรคเอดส์มากกว่าผู้ที่ไม่มีความรู้เกี่ยวกับประสบการณ์การป่วยเป็นกามโรค ทั้งนี้เนื่องจากมีประสบการณ์การเจ็บป่วย มีโอกาสเรียนรู้หาวิธีแก้ไขการป่วยของตนเอง จึงต้องการความรู้เกี่ยวกับการดูแลตนเองเพื่อป้องกันโรค

5.3 ปัจจัยพฤติกรรมการสื่อสารที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดูแลตนเอง

พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารโรคเอดส์จากหนังสือพิมพ์ หนังสือวิชาการ สื่อเฉพาะกิจ สื่อบุคคล มีความสัมพันธ์ทางบวก กับพฤติกรรมการดูแลตนเองเพื่อป้องกันโรคเอดส์ เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับการศึกษาของ พนมศรี เสาร์สาร (2533) สุภาวรรณ จงธรรมรักษ์ (2532) และกาญจณี หวังศิริอำนวย (2531) ซึ่งอธิบายว่า หญิงอาชีพพิเศษ และชายที่ใช้บริการที่มีพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารโรคเอดส์จากหนังสือพิมพ์ หนังสือวิชาการ สื่อเฉพาะกิจ สื่อบุคคลมาก จะมีพฤติกรรมการดูแลตนเองเพื่อป้องกันโรคเอดส์มากด้วย ซึ่งใช้ทฤษฎีของ Becker อธิบายได้ว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการดูแลตนเองเกี่ยวกับโรคเอดส์ที่สำคัญได้แก่ พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารโรคเอดส์จากสื่อต่าง ๆ ทำให้หญิงอาชีพพิเศษ และชายที่ใช้บริการได้รับประสบการณ์ตรงจากการได้ยินได้เห็นจากผู้ที่เกี่ยวข้องกับโรคเอดส์ การได้รับความแนะนำจากเจ้าหน้าที่ เพื่อน คู่นอน จะเป็นสื่อที่มีประสิทธิภาพในการกระตุ้นให้เกิดการตัดสินใจยอมรับยอมเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม สื่อบุคคล

มักจะได้รับความสะดวก และเชื่อถือบุคลากรทางการแพทย์มาก จึงสามารถดูใจได้ดี สำหรับการเปิดรับข่าวสารจากหนังสือพิมพ์ สื่อเฉพาะกิจ หนังสือวิชาการ จะเป็นปัจจัยที่สำคัญต่อพฤติกรรมการดูแลตนเองเพื่อป้องกันโรคเอดส์ที่ถูกต้อง เนื่องจากเป็นสื่อที่สามารถให้รายละเอียดในเรื่องต่าง ๆ เกี่ยวกับโรคเอดส์ได้ดี ผู้เปิดรับสื่อเหล่านี้จะได้รับความรู้ ความเข้าใจจนสามารถนำไปปฏิบัติตนเพื่อป้องกันโรคเอดส์

5.4 พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารโรคเอดส์ พฤติกรรมการดูแลตนเองเพื่อป้องกันโรคเอดส์ของหญิงอาชีพพิเศษ กับของชายที่ให้บริการ

พบว่าพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารโรคเอดส์ และพฤติกรรมการดูแลตนเองเพื่อป้องกันโรคเอดส์ในชายที่ให้บริการและหญิงอาชีพพิเศษ มีความแตกต่างกัน โดยพบว่าในชายที่ให้บริการสูงกว่าในหญิงอาชีพพิเศษ ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ และสอดคล้องกับการศึกษาของ กาญจนี หวังดิธอานวย (2530) และอุไรวรรณ ภู่วิจิตรสุทิน (2532) พบว่าเพศชายมีความรู้การป้องกันโรคเอดส์ และการเปิดรับข่าวสารโรคเอดส์มากกว่าเพศหญิง เนื่องจากหญิงอาชีพพิเศษส่วนใหญ่มิระดับการศึกษา รายได้ น้อยกว่า จึงทราบดีมีโอกาสรับข่าวสารโรคเอดส์น้อยกว่า อีกประการหนึ่งเนื่องจาก ลักษณะการประกอบอาชีพพิเศษที่ผิดกฎหมาย และเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์สูง สืบเนื่องจากการมีพฤติกรรมที่สับสนทางเพศ ขาดความสามารถในการคัดกรองผู้ให้บริการ การทำงานกลางคืน ทำให้พักผ่อนไม่เพียงพอ บางรายอาจมีอาการเหนื่อยหรือขาดสติ เพื่อสามารถให้บริการทางเพศได้ บางครั้งไม่อยู่ในสภาวะที่จะสามารถป้องกันตนเองได้ เหล่านี้เป็นผลทำให้พฤติกรรมการดูแลตนเองน้อย ต่างกับในชายที่ให้บริการที่มีโอกาส และมีทางเลือกในการมีพฤติกรรมทางเพศมากกว่า

5.5 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการสื่อสารคือ ระดับการศึกษา รายได้ ระยะเวลาที่มีเพศสัมพันธ์ สอดคล้องกับแนวคิดของทฤษฎีการจัดลำดับชั้นในสังคม (The Social Categories Theory) แสดงให้เห็นว่าระดับการศึกษา รายได้ ระยะเวลาที่มีเพศสัมพันธ์ จะเป็นปัจจัยที่ทำให้หญิงอาชีพพิเศษ และชายที่ให้บริการมีพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารโรคเอดส์เพิ่มขึ้น

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการดูแลตนเองเพื่อป้องกันโรคเอดส์คือ พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารโรคเอดส์ ระดับการศึกษา ระยะเวลาที่มีเพศสัมพันธ์ รายได้

อายุ ประสบการณ์การป่วยเป็นกามโรค ตามลำดับ สอดคล้องกับทฤษฎีความเชื่อทางสุขภาพ (Health Belief Model) ของ Becker และทฤษฎีการดูแลตนเองของโอเร็ม (self Care Theory) แสดงให้เห็นว่า พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารโรคเอดส์ ระดับการศึกษา ระยะเวลาที่มีเพศสัมพันธ์ รายได้ อายุ ประสบการณ์การป่วยเป็นกามโรค จะเป็นปัจจัยที่จูงใจให้หญิงอาชีพพิเศษ และชายที่ให้บริการได้ตระหนัก และมีพฤติกรรมการดูแลตนเองเพื่อป้องกันโรคเอดส์ได้ถูกต้อง

ข้อเสนอแนะ

1. ผลการศึกษาแสดงว่าหญิงอาชีพพิเศษและชายที่ให้บริการ โดยเฉพาะหญิงอาชีพพิเศษ ส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการดูแลตนเองค่อนข้างต่ำ ซึ่งมีผลอย่างยิ่งต่อการแพร่ของโรคเอดส์ และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ทั้งนี้เนื่องจากหญิงอาชีพพิเศษจะเป็นแหล่งรับและแพร่เชื้อโรคเอดส์เป็นประจำ ในขณะที่ชายที่ให้บริการเป็นผู้นำโรคเอดส์ไปแพร่ที่อื่นหรือแพร่ในครอบครัวสู่ภรรยา และบุตร อันเป็นอันตรายต่อชีวิต และทรัพย์สินของประชาชน หากสถานการณ์ยังเป็นเช่นนี้ โดยไม่มีมาตรการป้องกันที่มีประสิทธิภาพแล้ว สถานการณ์โรคเอดส์ในประเทศไทยจะยิ่งทวีความรุนแรงจนยากแก่การแก้ไขงานที่สุด จึงจำเป็นต้องปรับปรุงพฤติกรรมการดูแลตนเองเกี่ยวกับโรคเอดส์ ในกลุ่มที่เสี่ยงต่อโรคเอดส์อย่างจริงจัง โดยความร่วมมือของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน เจ้าของผู้ประกอบการทางเพศ ควรตระหนัก และร่วมมือในการดำเนินการที่เหมาะสมเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมการดูแลตนเองเพื่อป้องกันโรคเอดส์ได้ถูกต้อง

2. จากการศึกษาพบว่า พฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์ของหญิงอาชีพพิเศษ และชายที่ให้บริการมีเพศสัมพันธ์เมื่ออายุน้อย คือมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกตั้งแต่อายุ 10 - 15 ปี ซึ่งเป็นกลุ่มวัยรุ่นที่อยู่ระหว่างการศึกษาดั้งแต่ระดับประถมศึกษาตอนปลาย ถึงระดับอุดมศึกษา และส่วนใหญ่มักมีเพศสัมพันธ์กับหญิงอาชีพพิเศษ แสดงว่าเยาวชนมีพฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยที่สมควร และมีพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์สูง นับว่าเป็นปัญหาสำคัญที่จะต้องได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วนเพื่อป้องกันการติดเชื้อโรคเอดส์ในกลุ่มเยาวชน จึงต้องเร่งดำเนินการเผยแพร่ความรู้แก่เยาวชนในสถานศึกษา จัดให้มีการเรียน การสอนความรู้เรื่องเพศศึกษา โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ โรคเอดส์ ตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาตอนปลายให้มากขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้เยาวชนมีความรู้ ทักษะคิด การปฏิบัติที่ถูกต้อง รวมทั้งเป็นการปลูกฝังค่านิยมการ

มีเพศสัมพันธ์ที่ถูกต้อง เช่น เปลี่ยนสำนียงการมีเพศสัมพันธ์กับหญิงอาชีพพิเศษ หรือประเพณี
 จิ้นครู การมีประสพการณ์ทางเพศเมื่อถึงวัยที่สมควร หลีกเลี่ยงการมีเพศสัมพันธ์กับหญิง
 อาชีพพิเศษ หรือมีพฤติกรรมสาส์อนทางเพศ และถ้าจะมีเพศสัมพันธ์ ก็ต้องรู้จักการมีเพศ
 สัมพันธ์ที่ปลอดภัย เช่นการใช้ถุงยางอนามัย หรือการช่วยตนเอง (Masturbation) แทนที่
 จะมีเพศสัมพันธ์กับหญิงอาชีพพิเศษ นอกจากมีการเรียน การสอนในห้องเรียนแล้ว ควรจัด
 กิจกรรมเสริมนอกหลักสูตรด้วย เช่นจัดตั้งเป็นกลุ่มอาสาสมัครให้คำแนะนำแก่นักศึกษาระดับ
 มหาวิทยาลัย ระดับอาชีวศึกษา ระดับมัธยมศึกษา โดยเฉพาะในสายอาชีพควรจัดให้มีการ
 สอนวิชาสุขศึกษาทั้งในระดับ ปวช. ปวท. และ ปวส. เพื่อให้ นักศึกษามีความรู้ มีทัศนคติที่ดี
 และเกิดความตระหนักรู้ในการปฏิบัติเพื่อป้องกันการติดเชื้อโรคเอดส์

3. จากการศึกษาพฤติกรรมการใช้ถุงยางอนามัยพบ ว่ามีการใช้น้อยมาก
 โดยให้เหตุผลว่าไม่สนุก ไม่เป็นธรรมชาติ จึงจำเป็นต้องให้ความรู้ ความเข้าใจถึงอันตราย
 ของโรคเอดส์ และส่งเสริมให้ชายที่ใช้บริการหญิงยางอนามัย ส่วนในสถานบริการทางเพศ
 และหญิงอาชีพพิเศษควรมีถุงยางอนามัยไว้บริการเสมอเมื่อลูกค้าต้องการ โดยมีหน่วยงานที่
 รับผิดชอบให้การสนับสนุน ในขณะที่เดียวกันจะต้องเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับวิธีใช้ถุงยางอนามัย
 ที่ถูกต้อง ควบคู่กันไปด้วย รวมทั้งมีการตรวจสอบคุณภาพของถุงยางอนามัยอย่างสม่ำเสมอ
 เพราะปัญหาการใช้ถุงยางอนามัยแตก หรือหลุดค่อนข้างสูง รวมทั้งมาตรการการบังคับ หรือ
 ชักชวน ให้ผู้นอนใช้ถุงยางอนามัย จะเป็นแนวทางการป้องกันโรคเอดส์ที่ได้ผล เพราะจาก
 การศึกษาพบว่า ส่วนใหญ่จะใช้ถุงยางอนามัยเมื่อถูกชักชวน หรือบังคับ สำหรับความเชื่อ
 ที่ว่าการใช้ถุงยางอนามัยทำให้ความสุขในการมีเพศสัมพันธ์น้อยลง หรือใช้แล้วไม่เหมือน
 ธรรมชาติ จนทำให้ละเลยในการป้องกันโรคเพื่อแลกกับความสุขชั่วขณะ ซึ่งอาจได้รับเชื่อ
 โรคเอดส์ จากที่ได้ปรากฏมาแล้วว่าครั้งเดียวก็ติดโรคเอดส์ได้ จึงควรกระตุ้นให้เห็นความ
 สำคัญของการดูแลตนเองเพื่อป้องกันโรคเอดส์ โดยการใชถุงยางอนามัยทุกครั้ง เมื่อมีเพศ
 สัมพันธ์กับหญิงอาชีพพิเศษ และกับชายที่ใช้บริการ สำหรับสิ่งที่น่าสนใจอีกประการหนึ่งคือ
 การลด เลิก การดื่มสุรา ก็เป็นแนวทางหนึ่งที่ควรนำมาใช้ตรงค์ควบคู่กับแนวทางอื่น ๆ
 เพื่อลดปัจจัยเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ เพราะสาเหตุสำคัญที่นำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์
 และไม่ใช้ถุงยางอนามัยคือ การดื่มสุราจนเมเมา ซาศสติ

4. สื่อที่ใช้ในการเผยแพร่ข่าวสารโรคเอดส์ ควรพิจารณาความสำคัญของสื่อที่มีประสิทธิภาพต่อการดูแลตนเองเกี่ยวกับโรคเอดส์ และพิจารณาเสนอข่าวสารผ่านสื่อ (Channel) ในด้านต่าง ๆ ดังนี้

สื่อที่เปิดรับมากที่สุด (โทรทัศน์ สื่อบุคคล สื่อเฉพาะกิจ)

สื่อที่ให้ความรู้มากที่สุด (หนังสือพิมพ์ สื่อบุคคล สื่อเฉพาะกิจ)

สื่อที่มีโอกาสเปิดรับมากที่สุด (สื่อบุคคล หนังสือพิมพ์ โทรทัศน์)

สื่อที่พอใจแสดงหามากที่สุด (หนังสือพิมพ์ สื่อโทรทัศน์ สื่อเฉพาะกิจ)

5. ผลการศึกษาพบว่า ระดับการศึกษา รายได้มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรม การเปิดรับข่าวสารโรคเอดส์ และพฤติกรรมดูแลตนเองเกี่ยวกับโรคเอดส์ ดังนั้นการเผยแพร่ข่าวสารโรคเอดส์ในกลุ่มหญิงอาชีพพิเศษ และชายที่ใช้บริการ ควรแบ่งกลุ่มผู้ฟังตามพื้นฐานการศึกษา และรายได้ สำหรับรูปแบบการให้ความรู้ควรทำในรูปแบบการให้คำปรึกษาเป็นกลุ่มเล็ก ๆ (Small Group Counselling) การเผยแพร่แบบ Multi Media (การผสมผสานสื่อ) การให้คำแนะนำรายบุคคล (Interaction) ประสบการณ์ (Learning by Experience) วิธีเพื่อนสอนเพื่อน (Peer Group Education)

6. จากการที่ผู้วิจัยได้พบ และพูดคุยกับหญิงอาชีพพิเศษที่เป็นกลุ่มศึกษาพบว่า เป็นประชากรที่ต้องการคำปรึกษาเพื่อลดภาวะเครียดในจิตใจ เนื่องจากลักษณะการประกอบอาชีพที่ผิดกฎหมาย และเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์สูง เนื่องจากมีการเส่อนทางเพศขาดความสามารถในการคัดกรองผู้ใช้บริการ การทำงานกลางคืน ทำให้บางครั้งต้องใช้จ่ายเสพติดเพื่อให้บริการทางเพศได้ การมีรายได้ที่มั่นคงแน่นอนขึ้นอยู่กับโชค และโอกาส บางครั้งไม่อยู่ในสถานะที่จะป้องกันตนเองได้ จึงควรจัดให้มีบุคลากรที่สามารถให้คำปรึกษาได้ในสถานที่ให้บริการตรวจ และเยี่ยมเยียนสถานบริการทางเพศอย่างสม่ำเสมอ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ข้อเสนอแนะในการทาวิจัยครั้งต่อไป

1. ศึกษาประสิทธิภาพของสื่อแต่ละประเภท ในการนำเสนอข่าวสารโรคเอดส์ในเนื้อหา(Message) เดียวกัน กลุ่มเป้าหมายที่มีปัจจัยทางเศรษฐกิจ สังคมในระดับเดียวกัน เพื่อเป็นการทางเลือกในการนำเสนอข่าวสารโรคเอดส์ผ่านสื่อต่าง ๆ
2. ศึกษาเปรียบเทียบข่าวสารโรคเอดส์ (Message) ที่นำเสนอเนื้อหาที่มีลักษณะ ชักชวน ความสะเทือนใจ อันตราย ความวิตกกังวล ความรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว สังคม บันเทิง เลียนแบบ และเล่าประสบการณ์ เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของข่าวสาร (Message) ที่สามารถโน้มน้าวใจให้มีพฤติกรรมป้องกันการโรคเอดส์ เพื่อเปรียบเทียบข่าวสารชนิดต่าง ๆ ที่มีผลต่อพฤติกรรมป้องกันการโรคเอดส์
3. ศึกษาถึงชนิดของสื่อที่ทำให้ข่าวสารเรื่องโรคเอดส์ แห่ส่งของสื่อ เปรียบเทียบกับโอกาสที่หญิงอาชีพพิเศษ และชายที่ให้บริการได้รับจากสื่อและแหล่ง โดยเจาะจงตัวแปร ทัศนคติและระคคุม
4. ศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารโรคเอดส์ และพฤติกรรมการดูแลตนเอง ในกลุ่มหญิงอาชีพพิเศษ และชายที่ให้บริการ ที่ไม่ได้มารับบริการตรวจที่สถานบริการตรวจ กามโรคและโรคเอดส์ ในกรุงเทพมหานคร

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย